

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

ПОПОВ Р. А. ЗАГОРУЛЬКО М. О.

Робоча програма дисципліни

**ОСВІТНІ НАВИЧКИ
ДЛЯ ПЕДАГОГІВ 21 СТОЛІТТЯ**

для здобувачів вищої освіти

**Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 011
Освітні, педагогічні науки**

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

ПОПОВ Р. А. ЗАГОРУЛЬКО М. О.

**ОСВІТНІ НАВИЧКИ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ 21 СТОЛІТТЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА**

дисципліни для здобувачів вищої освіти
ступінь «Доктор філософії»
спеціальність: *011 Освітні, педагогічні науки*

КИЇВ
Педагогічна думка
2023

УДК 37.014.2:37.04(100)(0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Попов Р. А., Загорулько М. О. Освітні навички для педагогів 21 століття. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / Р. А. Попов, М. О. Загорулько. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 15 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-678-0-2022-16

ISBN 978-966-644-678-0

Рецензенти:

Опалюк Тетяна Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

Навчальна програма дисципліни «Освітні навички для педагогів 21 століття» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки третього рівня вищої освіти галузі знань: 01 «Освіта/Педагогіка» для спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування у аспірантів уявлень про процеси, пов'язаних із розвитком в педагогів ключових умінь 21 століття. Вивчення цієї дисципліни передбачає ознайомлення аспірантів з поглядами, викликами та майбутніми потребами освітян, які можуть виникнути у студентів та педагогів.

The curriculum of the discipline “Educational Skills for 21st Century Teachers” is compiled in accordance with the educational and scientific program of training the third level of higher education of the field of knowledge: 01 “Education/Pedagogy” for the specialty 011 “Educational, Pedagogical Sciences”. The subject of study of the discipline is the formation of graduate students’ ideas about the processes associated with the development of key skills of the 21st century among teachers. Studying this discipline involves familiarizing graduate students with the views, challenges, and future needs of teachers that students and teachers may have.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Попов Роман Анатолійович, 2023 рік

© Загорулько Марина Олександрівна, 2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 30		
Модулів – 2	<u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
		Семестр
3-й		
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		6 год.
		Практичні
		0 год.
		Самостійна робота
20 год.		
		Вид контролю: залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Освітні навички для педагогів 21 століття» є: формування у аспірантів уявлень про процеси, пов'язаних із розвитком в педагогів ключових умінь 21 століття. Вивчення цієї дисципліни передбачає ознайомлення аспірантів з поглядами, викликами та майбутніми потребами освітян, які можуть виникнути у студентів та педагогів.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування наступних компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні та науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної та дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого та компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних та створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні) та запровадження новітньої професійно-

педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти).

загальні компетентності (ЗК):

Здатність і готовність здобувати концептуальні та методологічні знання в галузі освіти та розуміти їхню сутність (ЗК 1).

Здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення (ЗК 2).

Здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (ЗК 3).

Здатність і готовність використовувати інформаційні технології в процесі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти (ЗК 4).

Здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел (ЗК 5).

Здатність і готовність до безперервного особистісного та професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення (ЗК 6).

Здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії (ЗК 13).

фахові (професійні) компетентності (ФК):

Науково-комунікаційна компетентність виявляється в здатності і готовності здійснювати письмову та усну інтеракцію на високому рівні володіння державною та іноземними мовами (ФК 1).

Дидактико-методична компетентність виявляється в здатності і готовності застосовувати в освітньому процесі сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти (ФК 2).

Цифрова (діджитальна) компетентність виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації та здійснення освітнього процесу в закладах вищої та загальної середньої освіти та під час здійснення науково-дослідної діяльності (ФК 3).

Дослідницько-проектувальна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення (ФК 9).

Інноваційно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти, а також спиратися на їхнє теоретико-методологічне обґрунтування в процесі здійснення науково-дослідної діяльності (ФК 13).

Компетентність безперервного професійно-педагогічного саморозвитку, яка виявляється в здатності і готовності підвищувати рівень власної професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти (ФК 14).

Рефлексійно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі (ФК 15).

Результати навчання дисципліни «Освітні навички для педагогів 21 століття» можна вважати успішними за умови досягнення *програмних результатів*:

здатність і готовність здобувати концептуальні та методологічні знання в галузі освіти та розуміти їхню сутність (ЗК 1);

здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення (ЗК 2);

здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (ЗК 3);

здатність і готовність використовувати інформаційні технології в процесі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти (ЗК 4);

здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел (ЗК 5);

здатність і готовність до безперервного особистісного та професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення (ЗК 6);

здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії (ЗК 13).

В результаті вивчення дисципліни «Освітні навички для педагогів 21 століття» здобувач повинен:

знати:

- концептуальні та методологічні знання в галузі освіти (ПРН 1);
- знання про методологію та технології науково-дослідної діяльності в галузі освіти (ПРН 2);
- знання про аналітичне, критичне та креативне мислення (ПРН 2);
- знання про комунікацію в освітній і науковій діяльності (ПРН 3);
- знання про особливості наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні) (ПРН 3);
- знання про сучасні інформаційні технології, форми, методи та засоби їх використання в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності (ПРН 4);
- знання про аналіз і синтез як теоретичний метод науково-педагогічного дослідження (ПРН 5);
- знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел (ПРН 5);
- знання про саморозвиток та самовдосконалення особистості, теорії особистості (ПРН 6);
- знання про особливості професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення суб'єктів освітньої і наукової діяльності (ПРН 6);
- знання про рефлексію, науково-дослідну та професійно-педагогічну рефлексію (ПРН 13);
- знання іноземної мови на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (ПРН 14);
- знання про новітні методологічні підходи, закономірності і принципи освіти в галузі освіти, технології, методики, форми організації, методи, прийоми, засоби навчання (ПРН 15);
- знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення та потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності (ПРН 16);
- знання про проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення (ПРН 22);
- знання про інноватику в науці загалом та в освіті зокрема (ПРН 26);
- знання про можливості і способи вдосконалення професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти (ПРН 27);
- знання про науково-дослідницьку та професійно-педагогічну рефлексію (ПРН 28).

вміти:

- уміння здобувати та оновлювати на константній основі концептуальні та методологічні знання в галузі освіти (ПРН 1);
- уміння застосовувати методологію та технології науково-дослідної діяльності (ПРН 2);
- уміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного та креативного мислення (ПРН 2);
- уміння здійснювати комунікацію в освітній і науковій діяльності (ПРН 3);
- з уміння ефективно і продуктивно здійснювати наукову комунікацію в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні) (ПРН 3);
- уміння застосовувати сучасні інформаційні технології в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності (ПРН 4);
- уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти (ПРН 5);
- уміння працювати з різними джерелами інформації (ПРН 5);
- уміння саморозвитку особистості (ПРН 6);
- уміння самовдосконалення особистості (ПРН 6);
- рефлексіні уміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності (ПРН 13);
- уміння здійснювати наукову комунікацію (усно і письмово) українською мовою (іноземною/іноземними мовами) (ПРН 14);
- уміння презентувати усно і письмово результати науково-дослідної діяльності українською мовою (іноземною/іноземними мовами) (ПРН 14);
- уміння визначати методологію науково-педагогічного дослідження з дидактики вищої та середньої школи (ПРН 15);
- уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їхнє програмне забезпечення в використанні в освітній і науково-дослідній діяльності (ПРН 16);
- уміння проектувати науково-дослідну діяльність в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення (ПРН 22);
- уміння інтегрувати новітні та класичні методологічні підходи в галузі освіти під час здійснення освітньої та науково-дослідної діяльності (ПРН 26);
- уміння вдосконалювати професійно-педагогічну майстерність через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти (ПРН 27);
- уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі (ПРН 28).

Програма навчальної дисципліни «Освітні навички для педагогів 21 століття» складається з двох модулів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота

Тема 1. Multimethodology.	14	2	2	0	10
Тема 2. Mental Activity of Teachers of the 21st Century.	16	2	4	0	10
Всього годин	30	4	6	0	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Introduction. Multimethodology.	2
2.	Mental Activity of Teachers of the 21st Century.	2
	Разом	4

Тема 1. Introduction. Multimethodology.

Multimethodology Approach. Research Questions. Terminology. Ability to Analyse, Synthesise, Infer, Rationalise. Change Agents. Developing Digital Literacy. Teacher's Ethics. Feedback. Holistic Learning. Entrepreneurial Skills.

Тема 2. Mental Activity of Teachers of the 21st Century.

Lifelong Learning. Metacognitive Skills. Non-invasive Education. Participatory Learning. Skills in Social and Work-Related Networks. Critical Thinking and Problem Solving.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Peer Assessment. Problem-Based Learning.	2
2.	Willingness to Learn and Teaching.	2
3.	Educational Change. Global Challenges.	2
	Разом	6

Тема 1. Peer Assessment. Problem-Based Learning.

Питання для обговорення:

1. Peer Evaluation and Review.
2. Problem-Based Learning Situations and Scenarios.
3. Questions and Questions Generating.
4. Regular Upgrading of Course Materials, Reflection on Relevance.

Тема 2. Willingness to Learn and Teaching.

Питання для обговорення:

1. Diachronic Teaching.
2. Willingness to Learn New Knowledge and Skills.
3. Teacher's Work Engagement. Motivation.
4. Role of Passion in Teaching.

Тема 3. Educational Change. Global Challenges.

Питання для обговорення:

1. The Nature of Educational Change.

2. Global Challenges and Opportunities for Modern Teachers.
3. Creative Characteristics of the Modern Teacher.
4. Problem-Based Learning.
5. Limitations of Research.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.		0
2.		0
	Разом	0

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Освітні навички для педагогів 21 століття» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на набуття і вдосконалення практичних навичок і умінь, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота поділяється на 4 теми (по 5 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звітуватись за виконання самостійної роботи бажано під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачеві на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1	Розробити та заповнити власний "Peer Assessment Checklist for Writing" (англійською мовою).	5
2	Ознайомитися з матеріалами Question Types (https://www.lamission.edu/devcom/ProbingQuestions.htm) та навести по 2-3 приклади запитань кожної категорії (Probing Questions, Factual Questions, Divergent Questions, Higher Order Questions, Affective Questions, Structuring Questions) та типу (нп.: Clarifying, Increasing Critical Awareness, Refocusing і т.п.) англійською мовою з подальшим захистом положень на занятті	5
3	Виконати діахронічний аналіз поняття, пов'язаного з темою Вашої дисертаційної праці (письмова робота англійською мовою на 2-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 14, інтервал 1,5, з подальшим захистом положень на занятті).	5
4	Розробити конспект уроку/заняття для учнів/студентів з використанням методу проблемного навчання (Problem-Based Learning)	5
	Разом	20

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:
за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;
- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні - розповідь, пояснення, лекція;
- наочні - демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання аспірантами самостійної роботи, проведення і перевірки письмових контрольних тестувань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Ураховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвочасне виконання поставленого завдання та ін.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів на 1 семестр, із них 85 балів здобувач може отримати під час роботи на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схему нарахування балів з дисципліни подано в таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік									Підсумковий контроль	Сума
M1				M2						
Л	С	С/р	С/р	Л	С	С/р	С	С/р	15	100
1	12	12	12	1	12	1	12	12		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспект лекцій – рукопис.
2. Презентації до лекційних та семінарських занять з дисципліни «Освітні навички для педагогів 21 століття».

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Bender William N. The Teaching Revolution: RTI, Technology, and Differentiation Transform Teaching for the 21st Century 1st Edition, 2011. 192 p.
2. Collins Allan. What's Worth Teaching?: Rethinking Curriculum in the Age of Technology (Technology, Education--Connections (The TEC Series)), 2017. 160 p.
3. Emma Ch. These are the 100 most in-demand skills of 2019? According to LinkedIn / World Economic Forum. URL: <https://www.cnbc.com/2019/01/08/the-25-most-in-demand-technical-skills-of-2019-according-to-linkedin-.html>

4. Hanh Thich Nhat, Weare Katherine. *Happy Teachers Change the World: A Guide for Cultivating Mindfulness in Education*. Parallax Press, 2017. 400 p.
5. Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L., & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. *Postmodern Openings*, 12 (2), 210-232. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304> (Web of Science)
6. Marzano Robert J. *The New Art and Science of Teaching (More Than Fifty New Instructional Strategies for Academic Success) (The New Art and Science of Teaching Book Series)*. Solution Tree Press, 2017. 152 p.
7. Moriarty B. *Research Skills for Teachers: From Research Questions to Research Design*. Open University Press, 2020. 336 p.
8. Sauerteig Denise & Gutierrez Maria & Toven-Lindsey Brit & Dahl Ingrid. *Media Literacy for the 21st Century Teacher*, 2019. DOI:10.1002/9781118978238.ieml0009
9. Savić Marinko. Key competences of 21st century teachers. *Univerzitetska misao - casopis za nauku, kulturu i umjetnost, Novi Pazar*, 2021. P. 1-12.
10. Singh, Amarjit & Jaswant Singh, Hardev Singh Sokhal. The Relationship of Teachers' Leadership Competency With 21st Century Teacher. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, 2022. 11. P. 28-55. DOI:10.6007/IJAREMS/v11-i1/11477.
11. Kuloğlu, Ayşenur. The Relationship Between 21st-century Teacher Skills and Critical Thinking Skills of Classroom Teacher. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 2022. 9. PP. 91-101.
11. Sprick Jessica, Berg Tricia. *Teacher's Guide to Tackling Attendance Challenges*. ASCD, 2019. 144 p.
12. Stehlik Thomas. Correction to: Educational Philosophy for 21st Century Teachers. *Educational Philosophy for 21st Century Teachers*, 2022.
13. Stobaugh Rebecca. *Fifty Strategies to Boost Cognitive Engagement: Creating a Thinking Culture in the Classroom (50 Teaching Strategies to Support Cognitive Development)*. Solution Tree Press, 2019. 176 p.
14. Teaching and Learning 21st Century Skills in Maine. URL: https://usm.maine.edu/sites/default/files/cepare/Teaching_and_Learning_21st_Century_Skills_in_Maine.pdf
15. Topuzov, O., Malykhin, O., Usca, S., & Aristova, N. (2021). Ukrainian-Latvian Comparative Studies on University Education: Common European Values and Current Challenges. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 696-706. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol1.6423> (in English).

Додаткова

1. Johnson Elisabeth, Ramos Evelyn. *The Social Studies Teacher's Toolbox: Hundreds of Practical Ideas to Support Your Students (The Teacher's Toolbox Series)*. Jossey-Bass; 1st Edition, 2020. 496.
2. Kremen, V. (2021). NAES of Ukraine report on the state of using the funds for research activities and the results received in 2020: Scientific report at the General Meeting of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. (April 9, 2021). *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 3(1). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-1-1>
3. Kremen, V.H. (Ed.). (2017). *National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine*. National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Kyiv: Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>
4. LaGarde Jennifer, Hudgins Darren. *Fact Vs. Fiction: Teaching Critical Thinking Skills in the Age of Fake News*. International Society for Technology in Education, 2018. 160 p.
5. Lokshyna Olena, Topuzov Oleg. *COVID-19 and education in Ukraine: Responses from*

- the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, Vol. 39 No. 1 (2021): COVID-19 special issue: Opportunity to rethink and restructure education in the world / COVID-19 and the impact on basic and special education. P. 207-230. DOI <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
6. Malykhin, Oleksandr Volodymyrovych and Aristova, Nataliia Oleksandrivna (2021) *Soft skills development strategies for future teachers of Maths and Natural Sciences in the process of learning English for Specific Purposes* In: Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог нової української школи: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2021 р., м. Тернопіль) ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна, pp. 28-31.
  7. Mendler Allen N. *Motivating Students Who Don't Care: Proven Strategies to Engage All Learners*, Second Edition (Proven Strategies to Motivate Struggling Students and Spark an Enthusiasm for Learning). Solution Tree Press; 2nd edition, 2021. 120 p.
  8. Moon Evelia. *Future Teacher: The Ultimate Guide For First Time Teachers*. GBDR Press, 2020. 163 p.
  9. Muhammad Anthony, Cruz Luis F. *Time for Change: Four Essential Skills for Transformational School and District Leaders* (Educational Leadership Development for Change Management). Solution Tree Press, 2019. 152 p.
  10. Nazarenko T., Topuzov O., Chasnikova O., Dubrovina I. Role of geography teacher in forming the pupils' cartographic competence. *Prace i Studia Geograficzne*. – 2021, Vol. 66.2, P. 43–53 URL: <https://wgsr.uw.edu.pl/pisg/?p=1787> DOI: 10.48128/pisg/2021-66.2-03 (Scopus/Elsevier-SCOPUS)
  11. Richmond Aaron S., Boysen Guy A, Gurung Regan A. R. *An Evidence-based Guide to College and University Teaching*. Routledge; 2nd edition, 2021. 246 p.
  12. Rybalko L., Topuzov O., Velychko L. Natural science education concept for sustainable development. *Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF)*. 2020. Vol. 166. DOI: [10.1051/e3sconf/202016610030](https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610030) URL : [https://ui.adsabs.harvard.edu/abs/2020E3SWC.16610030R/abstract\(Scopus\)](https://ui.adsabs.harvard.edu/abs/2020E3SWC.16610030R/abstract(Scopus))
  13. Topuzov O. M., Vishnikina L. P., Samoilenko V. M., Yaprynets T. S. Modernization of geographic education at high school: geof ormation training models. [Електронний ресурс]. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. № 5 (73). С. 174–184. URL: https://journal.iitta.gov.ua/public/journals/-1/pageHeaderLogoImage_uk_UA.png
  14. Topuzov O.M., Shamne A.V., Malykhin O.V., Aristova N.O., Opaliuk T.L. Adaptation Peculiarities of the First-Year Students to University Life: Study on Stress Resistance. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. Volume 12. Issue 2. P. 48–59. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.2/265> URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/2630/pdf> (Web of Science)
  15. Topuzov, O., Malykhin, O. Aristova, N. The Right Mix of Approaches in the English Language Teaching: Achieving Desired Learning Outcomes in the ESP Classroom. *Society. Integration. Education* : Proceedings the International Scientific Conference, May 22nd 2020. 2020. Vol. V. P. 512–526. URL : <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/4818> (Web of Science)
  16. Topuzov, O., Malykhin, O., Aristova, N. & Shamne, A. (2020). Optimization of University Department Management: The Increase of Foreign Language Teachers' Self-Efficacy by Preventing Job Burnout. *The New Educational Review*. Vol. 59. P. 59–71. URL : <https://tner.polsl.pl/e59/a5.pdf> (Scopus)
  17. Topuzov, O., Malykhin, O., Usca, S., & Aristova, N. (2021). Ukrainian-Latvian Comparative Studies on University Education: Common European Values and Current Challenges. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference, 1*, 696-706. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol1.6423> (in English)

18.   зкладах. Проблеми сучасного підручника. Київ: Педагогічна думка, 2008. Вип. 8. С. 20-27.
19.   Компетентнісний підхід – стрижень наукових інновацій у навчанні / Олег Топузов // Освіта України. – 2016. – 15 серп. (№ 32). – С. 10.
20.   Креативне мислення, «гнучкі навички» і конкурентоспроможність на ринку праці військовослужбовців, випускників курсів у межах проєкту «Україна – Норвегія». Менеджмент підприємницької діяльності : навч. посіб. для професійної підгот. військовослужбовців ЗС України звільнених у запас / М. Р. Личковська, Т. Г. Добрава, Г. В. Музиченко [та ін.]; [авт. передм. О. Я. Чебикін]. Одеса : Гельветика, 2018. С. 216-233. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/2158/1/Creative%20thinking.pdf>
21.   Навички для України 2030: погляд бізнесу / За ред. М.А. Саприкіної. Київ: ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2016. 36 с.
22.   Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
23.   Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади / Топузов Олег Миколайович, Калініна Людмила Миколаївна // Укр. пед. журн. = Ukrainian Educational Journal. – 2017. – № 4. – С. 34–44.
24.   Про виконання програми спільної діяльності міністерства освіти і науки України та національної академії педагогічних наук України на 2017-2020 роки. Кремень, В.Г., Луговий В.І., Топузов О.М. та ін., Вісник НАПН України, 2020, 2(2) <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-2-3>
25.   Топузов О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. Укр. пед. журн. 2015. № 1. С. 16–27.
26.   Топузов О. М. Інтелектуальний розвиток учнів у проблемному навчанні / О. М. Топузов // Рідна мова. – Київ, 1998. – № 7 – 12. – С. 6-8.
27.   Топузов О. М. Компетентнісний підхід – основа інновацій у навчанні / О. М. Топузов // Справи сімейні. – 2016. – № 8. – С. 19.
28.   Топузов О. М. Профільне навчання: проблеми формування змісту курсів за вибором та організація навчальної діяльності в загальноосвітніх навчальних
29.   Топузов О. М. Роль і місце підручника в реалізації компетентнісного підходу до навчання. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. К. : Педагогічна думка, 2012. Вип. 12. С. 241–247.
30.   Топузов О. М. Становлення проблемного навчання в педагогічній науці / О. М. Топузов // Рідна школа. – 2015. – № 1. – С. 57–60.
31.   Топузов О. М. Теоретико-методичні засади особистісно орієнтованого шкільного підручника. Проблеми сучасного підручника. 2010. С. 8 –15.
32.   Топузов О. Проблемна ситуація в теорії проблемного навчання. Шлях освіти. 2007. № 1. С. 12-16.
33.   Топузов О. Теоретико-методичні засади особистісно орієнтованого навчання предметів природничого циклу. Рідна школа. 2012. № 1-2. С. 13-16.
34.   Топузов О.М., Малихін О.В., Опалюк Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.

35. Топузов, О. (2015). Компетентнісні засади сучасного підручникотворення. Український педагогічний журнал, (3), 36–47.
36. Топузов, О. М. (2008). Профільне навчання: проблеми формування змісту курсів за вибором та організація навчальної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах. Проблеми сучасного підручника, (8), 20–27.
37. Топузов, О. М. (2014). Дидактична прогностика в контексті теоретикометодичного забезпечення створення сучасного підручника. Проблеми сучасного підручника. (14). 12–20.

УДК 37.014.2:37.04(100)(0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Попов Р. А., Загорулько М. О. Освітні навички для педагогів 21 століття. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / Р. А. Попов, М. О. Загорулько. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 15 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-678-0-2022-16

ISBN 978-966-644-678-0

Рецензенти:

Опалюк Тетяна Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Попов Роман Анатолійович, 2023 рік

© Загорулько Марина Олександрівна, 2023 рік